

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭР ЗЫЗЭХАЩАГЬЭР ИЛЪЭС 25-рэ ЗЭРЭХҮҮРЭМ ФЭГЬЭХЫГЬ

тафэзыщэрэ гъогур

25

шуагъеу къытырэм зыкъегъэ-
ітэтигъэнимкэ зээгыныгъэм
тышызэдиктэхгъагь. А зээ-
гыныгъэм тетэу энергетикэм
ипсэуальхэр нах зэтедгъэпсы-
хъаштых, къэхэри тышытых. Зэ-
кэмкі инвестициихэм сомэ
миллиарди 10 фэдиз атефшт.

Анах мэхъанэ зилэр тыкъ-
зыуухъэрэ дунаим зэрар езы-
мыхъщ проектхэр зэрээшо-
тхъэрэр ары. Тэтишьеялтыр
къиткіэххүхэхэрэм зэрар яты-
мыхъу хэхъонигъэ тышынр ары.

— **Іэкъыб къэралыгъохэм
къаращырэ товархэм афэдэ-
хэр тиреспублике къыщы-
дэгъэкыгъэнхэмкэ шэгъен
фаехэм бэрэ ягуу тшэу**

**хуугъэ. Ашкэ амалэу зэр-
хъэрэм непэ уакытегуущыэн
пльэкъыща?**

— Мы лъэнкъомкэ Адыгэ
Республикэм имэкъу-мэшэрэ
игъомылэпхъеш промышленно-
стрэ ары тигугаплэхэр зэтхы-
хэрэ. Крупхэм, лым, мыэры-
сэм, хэтэрыкхэм якъехъижын
анахъэу тигаэ тетэгъетэ.

Мы аужырэ ильэсхэм мэкъу-
мэшым иагропромышленнэ ком-
плекс зэхъокыныгъэхэр фэхуу-
гъэх: чыгхэтэлэжынным, хэтэ-
рыкхлэжынным заушмомбгы, фэ-
баплэхэр, чыгхэтактэхэр агъэ-
псых, ахэм азынкъо нахьы-
бэмэ псынкъу пхъэшхъэ-мы-
шхъэхэр къаты. Мы аужырэ
ильэсихым къэралыгъо іэпъи-
гъу зэрарагъэгъотыгъэм ишлу-
гъекэ пхъэшхъэ-мышхъэ чыг-
хэр гектар 1000-м ехъумэ аща-
гъетысихъагь.

2015-рэ ильэсихим пстэумки
тонн мин 25-рэ хьоу пхъэшхъэ-
мышхъэхэмрэ цумпэхэмрэ къа-
угоижыгъэх. 2014-рэ ильэсихим
егъешагъэмэ, фэди 2,3-кэ ар
нахьы. 2016-м пхъэшхъэ-мы-
шхъэу, цумпэу къахъижыщыр
2015-рэ ильэсихим аугъоижы-
гъягъэм нахь мымэкъенэу ра-
хувхъэ. 2007-рэ ильэсихим къы-
щегъэжыгъау пындлэжынр
республикэм зыпкъ щырагъэ-
уцожы. Мы аужырэ ильэсихим
9-м къыкъоц пынджэу къахъы-
жыгъэм фэди 3 хэхъуагь,
2015-рэ ильэсихим пындж тонн
мин 35,8-рэ къахъижыгъигь.

Чыпълэхэм къащахъижыгъирэ
продукциер сатиушыпшахохэм
ащыулагъэгъэним тигаэ тет-
эгъетэти. Республике ипред-
приятии 18 «Магнитим» непэ
дэлажьэ. Предприятии 10-мэ
къидагъэкъирэ «Ашаным», 5-
мэ «МЭТРО» зыфыорэм, са-
туушыпшэе «Пятерочкэм» иту-
чанхэм 10-мэ ащащэх.

Мэкъу-мэшымрэ перерабаты-
вающэ промышленностырэ іэ-

къыб къэралыгъохэм къаращы-
хэрэм афэдэ продукцие къашы-
хыжыгъэнимкэ АгроБизнес-
Инкубаторэрэ агъэпсырэм ишо-
гъэшо къэкъоцт. Къыдэгъэ-
кыжынным ыльэнкъоцэ гъо-
малыпхъэхэм, шъонхэм, тхы-
лыгъпэм, хъашъом, бжъэм якъы-
дэгъэкъын мэхъанэшо и. Кри-
зисым къыздыхырэ къинигъо-
хэм ямьтэгъигъеу, республикэм
ипромышленнэ предприятияхэм
псынкъу шэпхъактэхэм зар-
гъекъун альэкъыгь.

Зеклонми гүгэпшахохэр етэл-
хых. Инфраструктуре юфыгъо-
хэр зэшохыгъэнхэм пае хаб-
зэм ифедеральнэ къулкъу-
хэм чанэу тызэрэдлажьэрэ

зэрилтыр ары. Цыкъу-цыкъуээ
республикэр Урысыем и Къыблэ
ичыпшэхэу зеклоным ыльэнкъо-
къоцэ анахъэу къыхахыхэрэм
ащыц мэхъу. Мы аужырэ ильэс-
си 7-м къыкъоц зеклохэм ячъа-
гъэ фэди 2 хэхъуагь, гъэреко
нэбгырэ мин 360-рэ тиреспуб-
ликэ щылагь. Ильэс къес ахэм
ячъаагьэ проценти 8 — 10-
кэ нахъыбэ мэхъу. Непэкъэ
Адыгэим зеклонным пыл псэо-
льи 150-рэ ит, чыпълэ мини
6-м ехъумэ защагъэпсэфы.

— **Апэрэ спорт гъэхъягъэ-
хэр Адыгэим щызышыгъэ
Олимпийскэ чемпионхэм бэ-
мышыу уафэгушыагь. Чем-
пионхэм уазылкъэм, спортым
хэхъонигъэ ышынным лъэшэу
унааэ зэрэгбэгъэтыштыр хэ-
бгъэунэфыкыгъягь. Спортым
исыд фэдэ лъэпкъхэр ара
анахъэу шунааэ зытежуу-
гъэтыштыр?**

— 2016-рэ ильэсихим Олим-
пийскэ чемпион хъуугъэ спорты-
смени 2-мэ яапэрэ гъэхъягъэ-
хэр Адыгэим зэрэгхыгъэм лъэ-
шэу тырэгушо. Дзюдоистэу
Мурэнэ Бислан бэнэным фэ-
зыгъэсагъэхэр Мыекъуап этр-
нерхэр ары. Гандболымкэ бзы-
льфыгъэ командэм икъэлэпчэ-
лутэу Виктория Калинина рес-
публикэм икъэлэ шъхъаэ ще-
джаагь, Олимпиадхэм ахэлэ-
жъэштхэр зыщагъэхъазырыре
къэлэцыкъу-ныжкъыкъэ спор-
туджаплэу С. М. Джэнчэтэм ыцэ
зыхъирэм зыщигъэсагь. Ильэс
заулэ спортыменхэр командэу
«АГУ-Адыифым» икъэлэпчэл-
тэу щытыгъ.

Дзюдомкэ, самбэмкэ, ку-
шхъэфэчэ спортымкэ, атле-
тике онтэгъумкэ, гандболымкэ
ыкъи щэрюонимкэ тиреспуб-
ликэ ЮФО-мрэ СКФО-мрэ ягу-
пчэ щыт. Мыщ фэдэ спорт
лъэпкъхэмкэ тиреспортсменхэр
Олимпийскэ джэгунхэм, дунаим,
Европэм, Урысыем ячемпио-
натхэм, нэмыйк дунэе, урысые
зэнэкъохуэм пчагъэрэ ашате-
къуагъэх. Апэрэ чэзыу зыцэ
къелогъэн фаер атлетикэ онтэ-
гъумкэ республикэм иапэрэ
Олимпийскэ чемпионэу (1972-
рэ ильэс) Чыржын Мухтар-
бай; дзюдомкэ дунаим иап-
эрэ советскэ чемпионэу, Олим-
пийскэ чемпионэу (1976-рэ
ильэс), Европэм СССР-мрэ
ячемпионатхэм мызэу, мытюу
ашатекъуагъэх, щытхъуцэу «Чы-
найнэлм идзюдоист анах дэгъу»
зыфыорэр тэгэгэхэгъэ Мухтар-
бай; 1976-рэ ильэсихим
Олимпийскэ чемпион хъуугъэу,
СССР-м изаслуженнэ тренерэу,
гандболымкэ хэгъэгум итр-
нер анах Ишнэлэсэу Владимир
Максимовыр; 1980-рэ ильэсихим
щылэгъэ Олимпиадэм джэрэ
медаль къыцыдээхъыгъэ, дзю-
домкэ Европэм тэгэгэхэгъэ
ячемпион хъуугъэ Емыж Арам-
бай; 2000-рэ ильэсихим Олим-
пиадэу щылагъэм ячемпионэу,
2004-рэ ильэсихим щылэгъэ Олим-
пийскэ джэгунхэм джэрэ
медаль къыцыдээхъыгъэ, 2006-
рэ ильэсихим Дунаим ячемпион
хъуугъэ, дунаим и Кубок къы-
дээхъыгъэ, щэрюонимкэ Европ-
эм гъогогу 12-рэ ячемпион
хъуугъэ Сергея Алифиренкэр;

Лондон щыкъоцэ я XIV-рэ Па-
ралимпийскэ джэгунхэм щэ-
рюонимкэ тыжын, джэрэ мэ-
дальхэр къыщызыхъыгъэ Ва-
лерий Паномаренкэр, Лъэцэр
Хъазрэт, Владимир Гуриныр,
Хъасанэкъо Мурат, Тэу Хъасан-
бай, Абрам Агамиран, Альхъэр
Сыхъатый, Мэрэтыкъо Сахьид
ыкъи нэмийкхэр ары.

Күшхъэфачьэмкэ Урысыем
испортыменхэм ягъэхъазырынкэ
тиреспубликэ амал дэгъухэр
иэх. Бэмышыу Мыекъуап эх-
гъумкэ апэрэ модульнэ вело-
трекыр къыщызызахъыгъигь.
Күшхъэфачьэмкэ Урысыем
испортыменхэр зыщагъэхъазырыре
гупчэу, дунэе зэнэкъохуэр
зыщызэхъашэрэ чыпълэ тирес-
публикэ хъуугъэ. Ахэм анэмийкэу
ильэс къес Адыгэим спорт-ту-
рист джэгунхэу «Интерралли
Шхъэгушащ» зыфилорэ щыз-
эхъаш. Спортыменхэр анэмийкэу,
Урысыем иадрэ шъолтырхэм,
Іэкъыб къэралыгъохэм къары-
кырэ хъактэхэр ахэм къякъу-
лэх.

Спорт лъэпкъ зэфэшхъаф-
хэм хэхъонигъэ ягъэшыгъэним
тыдэлажьэ. Адыгэим испорт
инфраструктуре зэфэшхъафхэм
зарагъэшшомбгы: цыфхэм
япсаунгъэ зыщагъэптиэрэ физ-
культуре комплекс инигтү, фут-
бол ешлэпли 100-м ехъу агъэ-
псыгъэх. Велотреку бэмышыу
Мыекъуап эшагъэпсыгъэм пэ-
благъэу мыльын унэ щашынэу
раххуухъэ.

Непэ республикэм икъэлэ
шъхъаэ спортысэольэ иниш ща-
гъэпсы: нэбгырэ мин 14 зычэ-
фэшт республикэ стадионым
ижехъэжын ыкъэм фэкъо; щэ-
риуаплэ агъэпсы. Джаш фэдэу

— Ильэс 10-м къыкъоц гъэ-
хъагъеу тшыгъэхэр Адыгэим
тапэкли социальнэ-экономикэ хэ-
хъонигъэ илэнимкэ лъэпсэшу
зэрхъуущтхэм сицыхъэ тель.
Лъэпкъ политикам изехъанкэ
республикэр щысэхъыпшэу агъэ-
лэгъэхон альэкъынэу зэрэштэир
мызэу, мытюу хэзгъэунэфыкыгъ.
Лъэпкъ дунэе культуре зэпхы-
нгъэхэм ягъэптиэрэ лъагъэктэн
фаеу сэлъытэ. Тызэкъотмэ ты-
зэрэлэшыр, Адыгэим щыпсэ-
уре лъэпкъхэм культуре зэфэ-
шхъафэу ялэхэр къызэтегъэ-
нэжыгъэн зэрэфаэр тэ дэгъоу
къыдгурэло. Щыэнгъэм иль-
енкъо постэуми аш хэхъонигъэ
аригъэшынэу тэлъытэ.

Ухъэтэ зытешлэкэ респуб-
ликэм ышхъэ ыыгъыжын, транспорт,
социальнэ инфра-
структурэ, экономикэ дэгъу илэн
ылъэкъынэу тэгүгъэ. Адыгэим
зекло къялпэу, щыпсэхъэрэхэмкэ
гулэтыпшэу щытын фэе. Мыщ
дэжым мэхъанэшо зилэр тя-
тэжъ плашхъэхэм къытфагъэна-
гъэр — культуре байр, чыопс,
тарихъ чыпълэ дахэхэр, эколо-
гии къетуухъумэнхэр ары.

— Тизэдгүйгээгъэхэй
Урысыем и Президентэу
Владимир Путиным ю-
ныгъом и 22-м орденэу «За
заслуги перед Отечеством»
зыфилу я III-рэ степень зилэр
къызэрэутижыгъэм фэш
сыгфэгушо ѿшоицгъуагь. Рес-
публикэр зызэхъашгъэр ильэс
25-рэ зыщыхъурэм ехъуллэу
Адыгэим исхэм сыда япто
шоицгъор?

— Укызэрэсфэгушуагъэмкэ
льэшэу сыгфэраз. Тын лъялпэ

мыгъэ дзюдомкэ спорт еджа-
пэлэ ишын рагъэжъагь. А спорт
псэольэ инишцэр мы ильэсихим
ыкъиэхэм адэжь атышт. Респуб-
ликэм щыпсэхъэрэм япроцент
35-м фэдизир физкультурем-
ре спортымрэ чанэу апэл.
Спортым пыщагъэхэм ячъагъэ
хэдгэхъонуу тимурад. Спорт
псэуальхэхэм яшын мэхъанэ-
шо зэттырэ социальнэ юфхэм
ащащ.

— Аслын Кытэ ыкъор, рес-
публикэм пэщэнгъэ зыдь-
зепхъэрэр ильэс 10 хуугъэ.
Къэкъоцт ильэс 10-м рес-
публикэм сыд фэдэ хэхъо-
нигъа ѿшынэу пльэтэрэр?

къызэрэсатыгъэр хабзэм икъу-
лыкъуухэм, республикэм щы-
псэхъэрэми зэдьриягъэхъагъэу
сэлъытэ. Республикэм исоци-
альнэ-экономикэ хэхъонигъэ
зийахышу хэзьшыхъагъэхэм,
непи зишигъээу лажъэхэрэм
льэшэу сафэрэз.

Тиреспубликэ зызэхъашгъэр
ильэс 25-рэ зыщыхъурэм ехъул-
лэу Адыгэим щыпсэхъэрэ
сафэльло ѿшоицгъу мамырэу
псэунхэу, хахъо ялэнэу, тирес-
публикэ, зэрэхгээгоу апаа
теклонигъактэхэр ашынэу!

Дэгүүшыагъэр
А. СМАГИНА.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр лъэшэу
гүхэй ѿшхъо Адыгэ Республикэм и Прокурорэу Послов-
ский Василий Митрофан ыкъом фэтхъаусыхэ ятэ идунай
зэрихъожыгъэм фэш.

*Хэку зимы! Эм
тыди чъы! Эу
къышэхъу.*

— 2014 — 2018-рэ иль эс-хэм ательятаагьэу льэпкэ зэфы-щтык! Кэхэр гъэпытэгъэнхэм, патриотическе плунгын щылэ-ныгъэм диштэу зэхэцгэйнэм, культурэм зыкье гэлэтигъэнэм афэгъэхыгъэ унашьохэр рес-публика м щаштагьех, ахэр къэралыгьо программэхэм къап-къырэкьых.

Лъэпкъ политикэр Адыгэ Республикаэм зэрэцьзэрхъэрэм ехъылтээгэ социологическэ уш-тынхэр эзваащэх. Анахьэу анаэ зытырагъетыхэрэм аащыщих лъэпкъ зэпэуцун Йофыгью Іэ-къыб къэралхэм къарытаджэхэрэм ныбжыкъяхэм елтъыкъяу афырялэр, къэралыгъо политикиэр тиеспублике зэрэцьзэрхъэрэм ахэм цыхъяу фашырэр зыфэдэр, нэмыхъяхэри.

— Къэралыгъо полити-
кэм иғъэцэкіэн зэрекю-
рэр цыфхэм алъяжкугъэ-
лэсныымкэ сыйд фэдэ
юфыгъоха нахъ къыххэб-
гъашма пшонгъор?

— Информация жүгъем иамалхэм мэхьэнэ ин ятэты. Лэпкъ культурэм ехылтэгъэ къэгъэльгэйон республикэм ижурналистхэм азыфагу 2016-рэ ильесым щызэхэтщаагь. Адыгейим лъэпкъи 100-м нахьыбэ щэпсэү. Шэн-хабзэхэр къаухъумэнхэмкэ, мамыр псэ-ук'эр гъэлтигъэнымкэ, лъэпкъ пэлчь итарихъ, икультурэ ышэ-нымкэ гъэзетхэм, телевиде-нием, радиом яамалхэр тэгье-

Адыгэ Республикаем щыпсэурэ лъэпкъхэм яобщественэ движениехэм, динир зылэжыхээрэм ягъэорышлан! Эхэм яофиғъохэр зэрагъэцаклэхэрэм имэхъянэ зыкъе! Эты. Ар къыдэтльти, республикэм лъэпкъ яофиғъохэмкэ, йэкъыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адыря! Эзэпхыныгъэхэмкэ үккис къэбар жъугъэм иамалхэмкэ и Комитет итхъаматэу Шъхъэлэхъо Аскар гүнши! Агын тыфахъуль

федэх. Фестивальхэм, пчыхъэзэхахьэхэм ямэхъянэ зыкъетэгэлтийн

— Лъэпкъ йофыгъо зетхъэ-
хэрэг згошынхэу сыфаеп.
Ахэр политикэ хэхыгъэу зет-
хъэрэм дештэх. Гушылэм пае,
апэрэ дунээ заом адыгэхэм-
рэ къэзэкъхэмрэ зэгъусэхэу
зэрэхэлжьагъэхэм, лыгъэу ти-
дзэклолхэм зэрахьагъэм фэ-
гъэхыгъэ зэхахьэу Мыеекъуапэ
изыгъэпсэфыплэ парк щызэхэт-
щагъэм республикэм щыпсэ-
урэ лъэпкъхэм яобщественнэ
движениехэм ялтыклохэр кыышы-
гушылагъэх. Адыгэхэр, къэзэкъ-
хэр, урымхэр, къэндзалхэр,
ермэлхэр, азербайджанхэр,
фэшьхъафхэри тарихым инэ-
клюбгъохэм зэратегушилагъэхэм
даклоу, мамыр псэуклэм итъэ-
пыйтэн, лъэпкъхэм язэлтылэ-
сыккэ амалхэр нахышлу шы-
гъэнын мэхъэнэ ин аратыг.

— Кіәләцькү аңсамбләхәм тагъэгушхуагъ.
— Ары. Дунаим щыңғарылохә

ГъЭМ ИЛЬЭБЭКЬУШЛУХЭР

Щыныгъэм исоциальнэ-экономикэ лъэныкъохэр штэхэмэ, гъэсэныгъэм исистемэ анах зыпкь итэу хэхъоныгъэхэр зышыхэрэм ашыц. Аш ишыхат мы аужырэ ильэсхэм а лъэныкъомкэ гъэхъагъяу шынэхэр.

2009-рэ ильээсүм къышгээжьагьэу республикэм еджээ-
плитф щашыгыг: кълээдэжкэо 750-рэ зычээфэрэ еджаплэу
Адыгэхъялан щагъэпсыгыгъэр, зымылтэгъухэрэм ыкчи маклэу
зылтэгъухэрэм апаа нэбгырэ 51-рэ зычээфэрэ еджаплэу
Мыекъуалэ щашыгъэр, селоу Красногвардейскэмкэ кълээ-
еджэкэо 825-м тельтиатэгъэ еджаплэр, Хъятикъуае кълээ-
еджэкэо 500 зычээфэшт еджа-
плю ыкчи спортзал зэтэгъэп-
сыхъагьэу щагъэпсыгъэхэр,
къуаджэу Хъэлъэкъуае кълээ-

еджекіо ұйыпі 360-рә зиіс еджеңілік анықтауда дағындаулықтың үшінде 6 жағдайлар.

Мы ильясым федеральна
бюджетым къыхэкъыгъе ахъ-
щэмкіэ кіләеджәккю 990-рә
зычәфәшт өджалы Тәхүтэ-
мыкъое районымкіэ къуаджәу
Пәткәу (Новая Адыгея) шы-
рагъяжъа гъашы. Аш пае
федеральна бюджетым сомә
миллион 449-рә къытупшыгъ.
Еджаплэр проект гъәшләгъоным
тетэу ашы. Федеральна про-
граммә «Непәрә мафәм лиш-

тэрэ урысые еджап!» зы-
филорэм тетэу ар агъэпсы.
Шэуджэн районымкіэ къуты-
рэу Хъэпакіэм щашырэ еджа-
п!эу нэбгыри 100-м тегъэпсы-
хъяларни шахаев аухышт.

хъягъэри шлэхэу аухыщт.
Мы аужырэ ильэситүм рес-
публикэм еджэпэ 22-рэ щагъэ-
цэклэхжыгь. Еджэпэ 65-мэ
спортын иурокхэм язэхэшэн
ишигкіэгъэ 1эмэ-псымэхэр ыкли
псэуальхэхэр афатулыгыгъэх.
Еджанлэхэм ашыгхэм языгкіэгъэ
автобусхэр афащэфыгъэх. Ау-
дьжыри зэблэхъуьгъэнхэ фэе ав-
тобусхэр зыгъэпсэуальхэхэрээр
ахэтых.

Республикам иеджап! Эхэм яматериалынэ базэ хэхьоным, непэрэ мафэм диштэрэ инфраструктурэр гъэпсыгъэним республикам илшүхэям анала-

Іэкіыб хэгъэгүхэм, Урысыем ишьольтырхэм ацклох. Тиреспубликэ ис лъэпкъхэр мэфэклхэм чанэу ахэлжакъэх. Культурэу, шэн-хабзэу ялэр мэфэклмафэхэм къашаатэ.

— Адыгэ культурэм ия

ащызэшioxыгъэ хъувь

Зәкіл піомы хұнәр, республикалық імдіктердің мемлекеттік мәдениеттегі орындарынан табылады.

Гъесныгъэм исистемэ игъэхъягъэхэм ахэлпльытэн пльэкыщт Республикаэм икъалэ ыклийн район пэпчь дистанционнэ гъесныгъэм тегъэпсыхъэгъэ базовэ еджаплэ илэ зэрхэхъэгъэр. Джы еджаплэм къэкционуамал зимыгъэхэу, илгэхъум илсауныгъэ изыттектэй аклэмыхъэхэрэд яунэхэм арысхэу гъесныгъэ зэрэгчэгчтэн альжын.

Мы аужырэ ильясхэм мэхнаншко раты къоджэ еджаплэхэм ачлэсхэр физическе культурэм ыкли спортым пылынхэмкіе нахь амал дэгүүхэр яланхэм. 2015 — 2016-рэ ильясхэм аш фэдэу спортзал пчыагье агъяцкэлэхьыг ё иклэрикіе агъяспыжьыг. Еджэлти 4-мэ яспорт площацкэхэм атыральхъэрэ материалхэр къа-

фаштэгыгээр. 2011-рэ ильэсүүд кыншгэгээжьагээр республикэм иеджаплэхэм ахэт библиотекэхэм зөреджэхээрэ тхыль мин 893-рэ афатуулсыг. Аш сомэ миллион 280,8-рэ пэчүхьага. Мы ильэс еджэгүүм ехүулээ республикэм икілэеджаклохэм зэклеми ыпкэ хэмьльяа зэ-

Хымэ
чынальэм
лыр щыза-
гъэрэн.

Мыекъуапэ хэхъоныгъехэр ышынхэм иамалхэм ашыщэе анахь шхъяаэу пашхэм агъен-нэфагъэр къалэм инвестициие халхъэрэр нахыбэ шыгъэнэр ары. Аш ыуж Мыекъуапэ федеральне ыкли республикэ программмехэм ахагъехаагь. Бэ тэмышлээ алэрэ зэхъокыныгъехэм къелдэсхэм гу лъатагь. Мыекъуапэ итогу шхъяаэхэр агъецкіжыгъех, цыфхэр бэй ышызыэрэугъоирэ чыпілехэр

ИЛЬЭСХЭР, ГЪЭХЪАГЪЭХЭР...

Мыекъуапэ нахь дахэ мэхъу

Адыгейим икъэлэ шхъяаэ итепльэ аужырэ ильэсхэм зэхъокыныгъешхо фэхъуугь. Зыгъэсэфылэ паркыр агъекіжыгъ, гъогухэмрэ лъэсрүкіоплэ-зэпрыкылэхэмрэ зарагъеушомбгъуугь, урамхэр нахь хъоопщао хъуగъэх...

зэтырагъэпсыхъяагьэх. Тлэкүт-тлэкүзэ зэрэкталэу итепльэ нэмыкь шынкъе хуугъэ. Къат пчагъаэу зэтет унэхэм игъекіотыгъе гъэцкіжынхэр арасыллагъэх, щагхэм къелэцыкы джэгуплэхэр къадэуцуагъэх. Республике стадионыр икъерикъэу зэтырагъэпсыхъяагь, псаунгъяар зыщагъэптырэ комплексхэр бэу ашыгъэх.

Джырэ уахътэми проект зэфшхъяафхэр щыгъенгъэм щыпхырашых.

Къалэм хэхъэрэ поселкэхэу Западнэм, Севернэм, Подгорнэм, Родниковэм, къутырхэу Гавердовскэм, Косиновым, Веселэм, станицэ Ханскэм ашыпсэухэрэм ящыгъэл-псэукъэ нахьшү шыгъэнэр, ахэм иофшлэпэ чыпілехэр ялэнхэр, лэ-

жъекъе тэрэз къахынэр пащхэм пшъэрыль шхъяаэу зыфагъеуцжыгъижэхэм ашыщ. Аш пае къоджэ псеуплэхэм къэралыгь 1969-гээгү ягъэгъотыгъэнимкэ хэушхъяафыкыгъэ программмехэр зэхагъеуцуагъэх. Джары унэе иофшлэпэ къизэлүзыхы зышлонгъохэм япчагъэ республикэм нахьбэ зыкыщи хуугъяар. Былым зыгъы зы-

шоигъо фермерхэм ахьщэ араты, мэкъумэшышиэмэ фэбэлэ комплексхэм зарагъеушомбгу. 2012-рэ ильесым къыщегъягъэу АР-м и Лышихъэу Тхаккүчүнэ Аслынэрэ Премьер-министрэу Къумпилэ Муратэрэ ягукеэкыкэ предпринимательствэм хэхъоныгъэе егъэшыгъэным фэгъэхыгъэ программэр Мыекъуапэ щараагъештагь.

Хэхъоныгъэшхохэм ягъогу Мыекъуапэ тэхъагь: предприятиихэр къышызэуяхых, иофшлэпэ чыпілехэр щагъэпсых, социальне иофыгъохэр щызэшуяхых. Цыф лъэпкь зэфэшхъяафхэм зэгурьоныгъэ ыкли мамырныгъэ азыфагу ильеу зэдэлсэух, иоф ашэ, янагъохэр аягъыжых — ары зэклэмэ анахь шхъяаэр.

ильес закъом сомэ миллиардым ехуу зытефэрэ продукцион ахэм къыдагъэкыгъ, гүхэлъеу ягъэм фэди 4,5-кэ ар нахьыб.

Адыгэкаалэ иоф щызышлэрэ инвестор анахь иныр пынджым икъыдэгъэкын фэгъэзэгъэ «Краснодарзэропродукт» зыфиорэр ары. Сомэ миллиард фэдээз зытефэрэ продукцион предприятием шъольыр зэфэшхъяафхэм аялгыгъэхарь. Гүхэлъеу щыгъэмкэ заводым къуачлэу іеклэльям хигъэхьошт. Джырэ уахътэм заводым чэцэзьмафэм пындж тонн 200, мазэм тонн мини 4,5-рэ фэдээз къыдэгъэкы. А пчагъяар фэдизэр ныкъорэкэ нахьбэ хууну ары зэрэгэнафэрэр.

Адыгэкаалэ джыри эшшихын фээ пшъэрыльэу къыпышылэрэ маклэп. Инвестицион хэм ахгэхъохъенэр — джары иофыгьо шхъяаэу щыгъэр. Ау пытагъэ хэлъеу къэлён пльэкиштыр зы — Адыгэкаалэ непэ ыпэкэ лъэкүятэ, зэхъокыныгъэшхэм афэкло.

Псэуплэхэр арагъэгъотых. Промышленностырэ псэольшынырэ зэрахахъорэм даклоу энергетическэ амалхэм районыр ашыкъеу ригъэхъяагь. Гумэкыгъор дэгъэзэжыгъягъэнэм пае республикэм ыкли районным ипащхэм электрическэ подстаницихэмрэ сетьхэмрэ гъекіжыгъэнхэм ехыгъээ зээлжынгъэ «Кубаньэнэрг» зыфиорэр дашыгъэ. Мы ильес блағхэм энергопсэольхээр районным рашыхъащых.

Тэхъутэмийкье районным хэхъоныгъэу ышыхъэрэ нэрылээгү, нэмыкь муниципалитетхэм ялтыгъягъэмэ, предприятиеу итыр бэдэд. Аш ишуагъэкэ цыфхэм иофшлэпэ чыпілехэр агъотых, бюджетым къихэрэх хэбзэлахъхэр нахьбэ мэхъу.

Ильэситфым Тэхъутэмийкье районным инвестиционнэ проектэу щагъэцкагъягъэм сомэ миллиард 21-рэ аялгъягъяагь.

Федеральнэ гъогур зэрэпхырыкырэм емьльтигъэу, ильес заулэкэе узэкілэбэжьмэ, инвесторхэр муниципалитетым къиханхэу фэгъяхэр. Аш къыхэкыкые бизнес цыкъум ыкли гурытум къаугъоирэ хэбзэлахъхэмкэ, республикэм къытуплщырэ 1969-гээгүмкэ муниципалитетым ибюджет гъэпсыгъэх ёхуутыгъ. Гумэкыгъую илэхэр дэгъэзэжыгъыгъ хуунхэмкэ ахьщэр фикъущтыгъэп.

Ахэм ашыщэу анахь шхъяаэу ёхуутыгъяар инженернэ сетьхэр жыз зэрэхуутъхэм къыхэкыкые.

Адыгэкаалэ хэхъоныгъэхэр ышынхэм цыфхэм ялхышиу хэлъ. Мыщ щыпсэухэрэм языланэ фэдизэр бизнэс цыкъум ыкли гурытум хэшагъяэх.

ралэкхахъэштыгъэр ары. Щыкагъэм идэгъэзжын мылъку маклэп пэуагъяхъяагьэр. Чыпілэ бюджет закъомкэ мы иофыгъор зэшохыгъэ зэрэмхыхуутыр республикэм ипащхэм къыдальти, федеральне программмэ «Къоджэ псеуплэхэм хэхъоныгъэхэр ашынхэр» зыфиорэр Адыгэкаалэ хагъяхъяагь. Аш зэрэхэлэжьагъэхэм ишуагъякъе ар-

дэхэн, игъекілэрэкъэн иофыгъо джырэ уахътэм пшъэрыль шхъяаэу щыт. Инфраструктурэм изтэгээпсыхъян пэуухащ ахьщэм изы яхь республике бюджетым къетупцы, ехъ Адыгэкаали финанс проект зэфшхъяафхэм ахэлажь. Непэ аш фэдэ амалхэр илэхэ хуугъэ. Адыгэкаалэ хэхъоныгъэхэр ёшынхэм цыфхэм ялхышиу

хэлъ. Мыщ щыпсэухэрэм языланэ фэдизэр бизнэс цыкъум ыкли гурытум хэшагъяэх. Муниципалитетым иромышленнэ производствэ зэрэпсаоу пштэмэ, аш ипроцент 90-рэ предприятие цыкъухэм атэлтигъэ. Непэ ахэм чануу иоф ашэ. Блэкыгъэ

Пэрыйнигъэ зыыгь район

Мы аужырэ ильэсхэм Тэхъутэмийкье районным инвестиционнэ проект 80 щагъэцкагъяагь. Мы лъэнэхъомкэ муниципалитетым республикэм пэрыйнигъэ щыгъяагь.

хэм унашьюо ашыгъяагь диштэу районным хэхъоныгъэ егъэшыгъягъэнэм фэгъягъяагь. Стратегиер зэхагъяауцагь, аш лъэнэхъомкэ пстэури къыдыхалтыгъ. Къалэу Краснодар зэрэпблана

гъэр, мэшюку ыкли автомобиль тьогоу аш иофыгъо джырэ ишуагъякъе тэрэзэу гъэфедэгъэнхэр пшъэрыль шхъяаэу зыфагъяафхыгъ.

Район пашхэм инвестиционнэ чыпілехэр агъэнфагъяагь. Аш ишуагъякъе, 2011-рэ ильеснэ амалхэм аялгыгъо джырэ ишуагъякъе, сатыушилээ комплексхэр, нэмыкхэр къызэуахыгъяагь. Инвесторхэр муниципалитетым къихэрэх аублагъ. Ильэситфым Тэхъутэмийкье районным инвестиционнэ проектэу щагъэцкагъяагь сомэ миллиард 21-рэ аялгъягъяагь. Икъыгъо къэралыгъомэ къарыкыгъэ компание пчагъягъэмэ муниципалитетым хъызметшлэпэхэр къыщызэуахыгъяагь.

Непэ район экономикэр къэзьгъэпсырэ промышленностыр ары, псэольшынри аш хэхъэ. Блэкыгъэ ильес закъом квадратнэ метрэ мин 200 фэдээз зыбуятырэ къат пчагъяагь зэтет унэхэр районным щашыгъяагь. А къэгъэльхонимкэ муниципалитетнэ образование пэрыйнигъэ ёыгъяагь. Еджаплэхэр, къелэцыкыу љыгъяплэхэр, поликлиникэхэр, спорт площадкэхэр унэхэм апэмчыжъэнхэ зэрэфаери къыдальтигъэ.

Инвестицион хэхъоныгъэу ышыхъэрэ нэрылээгү, нэмыкь муниципалитетхэм ялтыгъягъэмэ, предприятиеу итыр бэдэд. Аш ишуагъэкэ цыфхэм иофшлэпэ чыпілехэр агъотых, бюджетым къихэрэх хэбзэлахъхэр нахьбэ мэхъу.

Ильэситфым Тэхъутэмийкье районным инвестиционнэ проектэу щагъэцкагъяагь сомэ миллиард 21-рэ аялгъягъяагь.

Ильес заулэкэе узэкілэбэжьмэ, иофхэм язынет мыщ фэдагъяагь. Республике ипащэ-

АДЫГЭ КУЛЬТУРЭМ ИЯ VII-РЭ ДУНЭЕ ФЕСТИВАЛЬ

Адыгэ культурэм ия VII-рэ Дунэе фестиваль чъэпьюгъум и 2 — 6-м Мыекъуапэ щыкюшт. КъокыпIэм щыпсэурэ лъепкъэм яискусствэхэмкIэ Къэралыгъо музееу республикэм икъэлэ шъхъаэ дэтим, Лъепкъ музей, Къэралыгъо филармонием апэ-рэ зэлукIэгъухэр ашызэхашагъэх.

ЯДЖЭМАКЪЭ ХЭКУЖЪЫМ ЩЫЗЭХАХЫ

ГущыIэгъу тызыфэхъугъэхэм ашыщых Иорданием къикыгъэхеу Шээбэр Мунир — ар хэгъэгум и Парламент идеепутат, купым хэтих Хэкужъ Мыхъамэт, Хэкужъ Хъядрин — ар дзэм генералэу хэтигъ, Сирием и Адыгэ Хасэ исекретарэу Стлашь Барехъе, Израиль ит адыгэ къудакъэ Кфар-Камэ ихэс тхаматэу Нэпсэу Зэчэрий, Абэдээ Аш-рэд, Тыркуем щыщ ныбжъыкIэхэу Рузык Тугбэ, Сунат Мулид, нэмыкIхэри.

Искусствэм нахь зыщагъуазэ ашоигъоу музейм хъакIэхэр къекуягъэх. Адыгэ Республиком лъепкъ IoфхэмкIэ, IекIыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырээ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къебар жъугъэхэм иамалхэмкIэ и Комитет итхаматэу Шъхъэлэхъо Аскэр, Адыгэим культурэмкIэ иминистрэ игуадзэу ШъеуапцIэхъо Аминэт, республикэм лъепкъ культурэмкIэ и Гупчэ

ипашэу Къулэ Амэрбий, нэмыкI хэбзэ къулыкъушэхэр фестивалым хэлажъэхэрэм къапэгъокыгъэх, адигэ джэгоу музейм ыпашхъэ щызэхашагъэм щиуджыгъэх. Иорданием, Сирием, Израиль, Тыркуем, Урысыем ишъольырхэм къарыкыгъэ тильэпкъэгъухэр къашьом зэфищагъэх. «Зефаклор», «Исламыер», «Уджыр», нэмыкIхэри къашыгъэх, музейхэм якъэгъэлъэгъонхэм Кушъу Нэфсэт, Тэу Асплан, Дзыбэ Заремэ, нэмыкIхэри IупкIэу къатегушыагъэх.

Пресс-зэлукIэр

Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэу Къулэ Мыхъамэт зэрищэгъэ пресс-зэлукIэм къыщигушыагъэх Шъхъэлэхъо Аскэр, ШъеуапцIэхъо Аминэт, Кушъу Нэфсэт, Лымыщэхъо Рэмэзан. М. Къулэм зэрэхигъеунэфыкыгъэу, адигэхэр хэгъэгу пышы пчыа-

гъэхэм артыгъуагъэхеу мэпсэух. Тыдэ щылехэм абзэ, яшэнхабзэхэр, пэсэрэ лъэхъаным культурэу ялагъэр ашыгъупшэхэрэп.

Фестивалым зэльэпкъэгъухэр зэфищагъэх, — къыуагъ Къулэ Мыхъамэт. — Шэжъ тиэу тызэрэпсэурэм ишыхъат тинидэльфыбээкIэ зэхахъэм тызэрэшгүшүйэрэр, Иэпласэхэм якъэгъэлъэгъонхэу филармонием щызэхашагъэхэр.

IекIыб къэралхэм къарыкыгъэху Хэкужъ Хъядрин, Нэпсэу Зэчэрий, ШъеуапцIэхъо Мунир, нэмыкIхэм яупчIэхэр пүногъэхэм ехыилагъэх. НыбжыкIэхэр зэрэзэлукIэхэрэм, еджа-кло Урысыем къызэрэкIохэрэм

хэлажъэх. Хъоклон Арсан, Урысэ Асплан ялэпэшысэхэр нэм фэпплыжэрэп. Шым адигэ уанэу тыралхъэрэм, лъепкъ тхыпхъэхэм, Іанхэм, фэшхъафхэм куу уагъэгупшысэ.

Къэрэшэ-Шэрджэсэм илэпэласэу Ашыбэкъо Азэмэт шыкIепшиныэр, нэмыкI музикальнэ Iэмэ-псымэхэр къеъэлъагъох.

Тиреспубликэ щыщхуу Тэшъу Нурабий, Гостэкъо Русльян, ХъакIэццыкъу Майе, Пытхышхъо Фаридэ, фэшхъафхэм ялэшлагъэхэм нэбгырабэ яплыгъ. Елена Абакумовам, Шэуджэн Фатимэ, нэмыкIхэм яофшагъэ мэхъэнэ ин етэти. Адыгэ шэнхабзэхэр, лъепкъ шуашэхэр ятвorchествэхэолбагъо.

шуагъэ къатэу алтыгагъ. Рагъэжъэгъэ юфыгъохэр зэрэлъагъэктэштхэ амалхэр зэрэгшашэашоигъу.

Іэпласэхэм ЯКЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭР

Республикэм и Къэралыгъо филармоние лъепкъ Iешлагъэхэм якъэгъэлъэгъон тыгъуасэ къыщигъуахыгъ. КультурэмкIэ министрэм игуадзэу ШъеуапцIэхъо Аминэт зэхахъэм хэлажъэрэм къафэгушуагъ. Адыгабзэки, Урысыбзэки ар къызэрэгушыагъэхэм ягопагъ.

Адыгэ Республикэр ильэс 25-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ Дунэе фестивалым Къэбэртэе-Бэлькъарым илъыклохэр чанэу

ЗЭНЭКЬОКЬУХЭР

Орэдьохэм, музикантхэм язэнэкъокуу мафэм сыйхатыр 11-м аублагъ. Хы ШуцIэ Iушъом къикыгъэхэм, къош республикэм ялъыклохэм, Сирием къикыжыгъэ Дэр Абир Тэхъутэмькое районым илъыклохэм ашыщхуу Кыргъ Юрэ, Къэлэкъутэко Инвер, фэшхъафхэм Iэпэлэсэнгъэ фестивалым къыщагъэлъагъо. Кфар-Камэ икIэлэеджаклохэр дахэу къэшьоштых.

Фестивалым икъызэуухын фэгъэхыгъэ концертэр гээшлагъонэу филармонием щыкIуагъ.

ЕМТЫИЛЬ Нурабий.

Сурэтхэр фестивалым къыщигъетхыгъэх.

Зэхэзыщагъэр ыкIи къыдэзыгъэкIырэр:
Адыгэ Республика мэлъэпкъ IoфхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адиряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестянскэр, 236

Редакциер зыдэшыIэр: 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79, редактор шхъяIэм иапэр гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-пшъэдэкIыж зыхыре секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушыхытыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IoфхэмкIэ, телерадиокъетынхэмкIэ ыкIи зэлъы-ІэсикIэ амалхэмкIэ и Министрствэ и Темир-Кавказ чыпIэ гъюоры-шапI, зэраушыхытыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ООО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи
пчыагъэр
4017
Индексхэр
52161
52162
Зак. 563

Хэутынх
уздыкIэтхэнэу
щыт
уахътэр
Сыхытэр
18.00
Зыщыхаутырэр
уахътэр
Сыхытэр
18.00

Редактор
шхъяIэм
ипшъэрылхэр
зыгъэцакIэрэр
МэшлIэкIо
С. А.

ПшъэдэкIыж
зыхыре
секретарыр
ЖакIэмкIо
А. З.

